

Verneplan for Bevaring av verdifull natur

Høring av forslag om opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat

Av Marie-Louise Olsen

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 17 | 2025

Forfatter: Marie-Louise Olsen

Tittel: Verneplan for Bevaring av verdifull natur. Høring av forslag om opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat.

ISBN: 978-82-8410-074-6

Forsidebilde: Deler av Gåsvikmyra
Foto: Tonje Berland

© 2025 Forfatteren

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Oppsummering

Verneplanen er forankret i Stortingsmelding nr. 14 (2015-16) Natur for livet samt Stortingsmelding nr. 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold, og skal medvirke til at eksisterende verneområder i Norge suppleres med verdifull natur som det er vernet lite av fra før. Det skal bidra til at alle naturtyper er tilstrekkelig representert i norske verneområder, gi større robusthet til å motvirke negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt sørge for bedre økologiske nettverk.

Norge har forpliktet seg til å ta vare på et representativt utvalg av alle naturtyper, og dermed sikre leveområder for planter, dyr og insekter. Tap av natur og naturmangfold er en av de største truslene verden står ovenfor i dag, og områdevern etter naturmangfoldloven er et viktig virkemiddel for å kunne sikre langsiktig bevaring av verdifulle områder for naturmangfold i Norge. Dette supplerende vernet skal bidra til å oppfylle følgende nasjonale mål: "Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner".

Denne rapporten er et høringsforslag om opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat i Eidskog kommune, grensende til Kongsvinger kommune. Formell oppstart for arbeidet med vern ble kunngjort den 26. februar 2025.

Aktuell verneform vil være naturreservat (§ 37 i naturmangfoldlova). Dette innebærer et strengt vern med forbud mot fysiske inngrep og motorferdsel. En framtidig verneforskrift for hver av områdene vil blant annet regulere tiltak som vesentlig kan endre verneverdiene angitt i verneformålet. Naturreservat har som formål å verne områder som inneholder trua, sjelden eller sårbar natur eller på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold. Det kan også være område med spesielle geologiske forekomster eller som har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Statsforvalteren har ansvaret for den felles lokale og sentrale høringa. Informasjon om denne høringa og mer detaljerte kart finnes på vår hjemmeside www.statsforvalteren.no/in. Høringsfristen er satt til **1. desember 2025**.

Innhold

Innledning.....	5
Lovgrunnlag.....	6
Verneplanprosessen.....	7
Generelt	7
Skog	9
Aweining skogvern – skogbruk.....	9
Hovedkonklusjoner etter naturfaglige registreringer	10
Verneplanens omfang.....	10
Oppstart av verneplanarbeidet.....	10
Saksbehandling	12
Høring.....	13
Gåsvikmyra - Områdebeskrivelse med forslag til verneforskrift og kart	14
Områdebeskrivelse og naturverdier	14
Restaureringspotensiale	16
Verneformål	16
Inngrep, fasiliteter og infrastruktur innenfor utvidelsen	16
Planstatus.....	16
Forslag til verneforskrift.....	17
Kart – foreslåtte vernegrense for Gåsvikmyra naturreservat	21

Innledning

Dette verneplanutkastet er et ledd i arbeidet med *bevaring av verdifull natur*. Verneplanutkastet er utarbeidet av Statsforvalteren i Innlandet på vegne av Miljødirektoratet. Utkastet blir sendt på høring til både lokale og sentrale høringsinstanser.

Arbeidet med *bevaring av verdifull natur* er forankret i Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet samt Stortingsmelding nr. 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold. Arbeidet er tidligere omtalt som *supplerende vern*.

Klima- og miljødepartementet ga i 2018 Miljødirektoratet oppdrag om å identifisere konkrete områder som kan være aktuelle for et supplerende vern. Opprettelse av Gåsvikmyra NR var blant de områdene som ble identifisert som kandidatområder i 2019. Områdene skal bidra til at alle naturtyper er tilstrekkelig representert i norske verneområder, gi større robusthet til å motvirke negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt sørge for bedre økologiske nettverk.

Norge har forpliktet seg til å ta vare på et representativt utvalg av alle naturtyper, og dermed sikre leveområder for planter, dyr og insekter. Tap av natur og naturmangfold er en av de største truslene verden står ovenfor i dag, og områdevern etter naturmangfoldloven er et viktig virkemiddel for å kunne sikre langsiktig bevaring av verdifulle områder for naturmangfold i Norge.

I 2022 var medlemslandene i Konvensjonen for biologisk mangfold (CBD) samlet på naturtoppmøtet «COP15» i Montreal for å bli enige om en ny naturavtale. Norge tilsluttet seg Naturavtalen som blant annet inneholder det internasjonale målet om at minst 30 % av land og hav på jorden skal bevares innen 2030 og målet om at all natur skal forvaltes bærekraftig. Norge har hittil vernet ca. 17,5 prosent av landarealet og vel tre prosent av kyst- og havområder. Det vernede arealet er ikke fullt ut representativt for naturen i Norge og dette er en viktig årsak til Stortingets vedtak om et utvidet vern.

I januar 2022 fikk Statsforvalteren i Innlandet i oppdrag å starte opp arbeidet med bevaring av verdifull natur. I utvelgelsen av aktuelle områder for vern benytter Statsforvalteren i Innlandet de fire kriteriene som Miljødirektoratet har lagt til grunn for arbeidet - representativitet, truet, robusthet og økologiske nettverk. Det er særlig natur som er truet av utbygging eller endret bruk, som er tilholdssted for sjeldne eller truede arter, eller er viktige leve- og oppholdsområder for større bestander av enkeltarter, som vi ønsker å sikre gjennom nytt vern. Myr, våtmark, tjern og innsjøer utgjør størstedelen av de aktuelle områdene for Innlandet sin del.

Vi vil presiserer at skogområder fortsatt skal vernes gjennom ordningen med frivillig vern, og at de store nasjonalparkene også holdes utenfor dette oppdraget. Det er snakk om vern av mindre områder, som inneholder andre verdifulle naturtyper enn skog.

Lovgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av naturmangfoldloven. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Aktuell verneform for områder i denne verneplanen er naturreservat. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37.

Som naturreservater kan vernes områder som:

- inneholder truet, sjelden eller sårbar natur
- representerer en bestemt type natur
- på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold
- utgjør en spesiell geologisk forekomst
- har særlig naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til å få verneverdier som nevnt over gjennom fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak. I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel.

Etter Statsforvalterens vurdering tilfredsstiller den foreslåtte opprettelsen av Gåsvikmyra naturreservat i denne høringa kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med opprettelsen er i hovedsak å bevare et intakt ombrominerotroft myrkompleks av ulike utforminger av myr og myrskog. Gåsvikmyra, med en naturlig tilhørende sone av skog rundt, er aktuell i vernesammenheng siden det er vernet lite høgmyr i landet fra før. Søndre del av Innlandet fylke, sammen med Trøndelag, er de områdene hvor det finnes flest høgmyrer i Norge. Vi kan derfor si at høgmyr er en type natur Innlandet har et særlig ansvar for å ta vare på. Opprettelsen av området som verneområde vil bidra til større robusthet herunder å motvirke framtidige negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt medvirke til et bedre økologisk nettverk slik artene sikres areal for naturlig spredning inn i framtiden.

Aktuelle lokalitet i Eidskog kommune består av to eksentriske høymyrer, kategorisert som sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2024a) samt én øyblandingsmyr (NT) og én rik åpen sørlig jordvannsmyr (EN). Alle ligger tett på hverandre og utgjør hoveddelen av myrkomplekset sammen med myrskogen som strekker seg rundt store deler av Gåsvikmyra. Gåsvikmyra har med dette på tross for sin beskjedne størrelse i sin helhet med dette truet, sjelden og sårbar natur. Områdene har i tillegg en særlig naturvitenskapelig verdi pga. denne sjeldne myr-mosaikken der ikke myrflaten har vært drenert hverken i fortid eller nåtid.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i den foreslåtte opprettelse bygger på registreringer og kartlegginger utført og innhentet over tid av konsulentfirmaer og forskningsmiljøet (NTNU) med høy kompetanse innenfor fagfeltet, senest i kartleggingsrapporten «*Naturverdier på Gåsvikmyra i Eidskog kommune, Innlandet fylke*» av Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter v/ Tonje Berland (2024). Foreslåtte verneforskrift fastsetter restriksjoner for bruk som vil kunne få negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner forskriften for videreføring av enkelte aktiviteter. Dette er aktiviteter som ut fra dagens kunnskap vil ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Det er viktig at vernet ikke blir strengere enn det som er nødvendig for å ta vare på disse verneverdiene.

Statsforvalteren mener den foreslåtte opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat vil bidra på en positiv måte for å oppfylle forvaltningsmålene for naturtyper og økosystemer og arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Statsforvalteren vurderer å ha god kunnskap om de berørte artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og områdenes økologiske tilstand, samt virkningene av verneforslagene på naturmangfoldet i disse områdene. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Statsforvalteren ser ikke at det er noen risiko for utilsiktede negative virkninger på naturmangfoldet ved et vernevedtak, § 9 i naturmangfoldloven kommer derfor ikke til anvendelse.

Statsforvalteren mener at nærværende vernetiltak vil redusere den samlede belastningen på økosystemet verneforslaget representerer. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10 i naturmangfoldloven.

Siden vernetiltaket etter Statsforvalteren sin vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer naturmangfoldloven § 11 ikke til anvendelse. Statsforvalteren kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i sammenheng med vernetiltaket.

Verneplanprosessen

Generelt

Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven § 37 skal følge bestemmelser om saksbehandling i lovens §§ 41 til 43. Videre gir rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) retningslinjer for saksbehandlingen. Saksbehandlingsreglene skal sikre at verneforslagene blir grundig utredet, og at de som berøres og andre interesserte skal få fremmet sine synspunkter. I forbindelse med oppstartsmeldingen med følgende innspillrunde (26.02. - 01.04. 2025) kom det fem innspill for opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat som kortfattet

oppsummeres nedenfor, samt vedlegges i sin helhet som bilag til nærværende verneplan.

Opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat skal blant annet medvirke til å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Dette fører til at områdene er i bedre stand til å motstå endringer i klima gjennom at områdene blir større og at det bidrar til at arter bedre kan forflytte seg i landskapet. I denne verneplanen er verneverdiene knyttet til et høgmyrkompleks bestående av 5 ulike myrtyper som er omkranset av skog, herunder gammel fating sumpskog og partier med skog i overgangen mellom våtmark og fastmark. Dette komplekset vil til sammen bidra til å fylle mangler i vernet, samtidig vil de bidra til å bevare trua naturverdier.

I utvelgelse av området ble det tatt utgangspunkt i kandidatområdene som direktoratet anbefalte KLD (Klima og Miljødepartementet) i kategorien "*supplerende vern*" i sin anbefaling av mai 2019.

Opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat ble, sammen med flere andre kandidatområder, presentert for Eidskog kommune på møte av 20. desember 2024. Det er ønskelig at kommunene skal ha mulighet til å påvirke hvilke områder det jobbes videre med, og kunne komme med alternative forslag til arealer. Det ligger likevel i oppdraget at Statsforvalteren avgjør hvilke områder som skal foreslås for vern. Eidskog kommune foreslo imidlertid ikke alternative vern til opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat. Dersom en kommune ønsker å stille forslag om alternative kandidatområder, så er det en forutsetning at alternativforslaget har omtrent samme naturfaglige kvaliteter som områdene på eksisterende kandidatliste. Dette er for å sikre at de nasjonale målene om å ta vare på naturmangfoldet nås, herunder et representativt vern i landet.

I perioden 25. november 2024 – 12. mars 2025 har det vært dialog med Eidskog kommune. I e-post av 12. februar 2025 skrev kommunen blant annet følgende: *Eidskog kommune ser ingen ulemper med at Gåsvikmyra utredes for bevaring av verdifull natur, og det er positivt at Carl Axel Løvenskiold ser denne muligheten.* Det var planlagt at Statsforvalteren, i tillegg til møtet av 20.12.24, skulle delta på kommunen sitt formannskapsmøte den 11. mars 2025, men som følge av lang saksliste hos formannskapet, valgte Formannskapet på dagen (12.3.25) å avlyse sakspunktet om «*Bevaring av verdifull natur*». Samme dag mottok kommunedirektøren den presentasjonen Statsforvalteren skulle ha gjennomgått på formannskapsmøtet. Det ble avtalt at kommunen på eget initiativ skulle komme tilbake til SFIN, dersom kommunen fikk behov for at SFIN gjennomførte presentasjonen på et senere tidspunkt. Kommunen har imidlertid ikke ytret behov for det.

Foreslåtte område for vern berør én grunneier (gbnr. 37/1 Eidskog). Det har vært løpende dialog mellom den skogeierorganisasjonen som representerer grunneier/skogeier (Norskog), grunneier selv og SFIN i perioden 4. september 2019 – 4. april 2025. Høsten 2024 var det felles befaring av området, for å få en god arrondering rundt Gåsvikmyra var det felles forståelse for å inkludere noe av skogen rundt myrflaten. Med dette mottok SFIN et oppdatert tilbud av 3. oktober 2024 via Norskog som inkluderer skog av en viss verdi. Se mer om temaet *skog* nedenfor.

Grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre skal gis anledning til å komme med merknader til et verneplanarbeid før et verneforslag utformes. Det er derfor tidligere meldt oppstart av påtenkt verneforslag etter naturmangfoldloven § 42. Innspill som kom inn i forbindelse med oppstartsmeldingen av 26. februar 2024 følger nedenfor og vedlegges i sin helhet som bilag.

I henhold til § 43 i naturmangfoldloven, jf. forvaltningsloven § 37, skal et verneforslag sendes på høring. Høringsforslaget skal beskrive området forslaget omfatter, herunder avgrensing, verneformål og verneverdier, samt andre verdier enn naturverdier og de følgende forslaget antas å få. Etter høring blir mottatte uttalelser oppsummert og vurdert, og eventuelle endringer av verneforslagene foretas. Statsforvalteren oversender deretter verneforslagene med sin tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer Statsforvalterens forslag, og oversender sin tilråding til Klima- og miljødepartementet. Vernevedtaket fattes ved kongelig resolusjon.

Skog

Statsforvalteren har i forbindelse med foreslåtte opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat, gjort konkrete vurderinger i forhold til om det inngår arealer med skog av en viss verdi og har konkludert med at dette er tilfellet. Skog kan bare vernes dersom grunneier tilbyr skogen frivillig (jf. arbeidet med frivillig vern av skog). Gåsvikmyra ble opprinnelig tilbudt for vern i regi av *Frivillig vern av skog* tilbake i 2019. Statsforvalteren vurderte imidlertid i brev av 2020 at de største naturkvalitetene i området trolig var knyttet til selve myra og i mindre grad til skogen som utgjorde en mindre del av det samlede området. I brev av 2023 vurderte Statsforvalteren at Gåsvikmyra var interessant å jobbe videre med i regi av *Bevaring av verdifull natur*. Det har i perioden 2019 – 2025 vært løpende dialog mellom Statsforvalteren, grunneier og skogeierorganisasjon og det var gjennomført felles befaring oktober 2024. I oktober 2024 mottok Statsforvalteren, etter forespørsel, et nytt tilbud fra grunneier via skogeierorganisasjon, som inkluderte litt mer skog rundt myra enn det som ble tilbudt i 2019. Aktuelle foreslåtte vernegrense samsvarer den grensen som har blitt tilbudt av skog rundt myra. Dersom grunneier i løpet av verneprosessen velger å trekke sitt tilbud om vern av skogen, så vil Statsforvalteren overveie å snevre inn vernegrensen til å inkludere myra.

Avveining skogvern – skogbruk

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet fikk den 1. juli 2020 i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet å utrede forvaltningstiltak knyttet til skogvern og konsekvenser for avirkningen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. I rapport M-2007-2021 har direktoratene foreslått retningslinjer for avveininger. I oppdrag fra Klima- og miljødepartementet datert 8.11.2021 ba Klima- og miljødepartementet om at forslaget iverksettes, med noen mindre justeringer. For privateid skog skal forslaget iverksettes for områder der det mottas tilbud etter 1. februar 2022, og ved vern av offentlig eid grunn for områder der det meldes oppstart fra og med samme dato. Statsforvalterens avveining for Gåsvikmyra mellom skogvern og skogbruk er vedlagt denne høringen. Konklusjon fra avveiningsskjemaet er som følger: «Mesteparten av arealet er definert som myr og tilhørende kantsoner. Det er en

naturtype innenfor arealet, denne omfavner i stor grad myr, men noe av arealet er definert som produktiv skog. Vern av arealet vil ikke legge begrensninger på omkringliggende eiendommer. Et vern av arealet vil ha mindre eller ingen betydning for tømmerutgangen. Noe kubikkmasse som er hogstmoden, eller nær hogstmodenhet er tilgjengelig. Det er store begrensninger til hogst i området pga. diverse hensyn til naturmangfold og muligens driftsmessige utfordringer i form av fare for avrenning ned i vannforekomst og myr».

Hovedkonklusjoner etter naturfaglige registreringer

Den naturfaglige dokumentasjonen for verneplanen er hentet fra rapporten «Naturverdier på Gåsvikmyra i Eidskog kommune, Innlandet fylke» av /Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter 2024 samt arts- og naturtyperegistreringer i Naturbase og Artskart.

Gåsvikmyra er et ombrominerotroft myrkompleks bestående av ulike utforminger av myr og myrskog. Myrkomplekset er omkranset av skog i varierende aldersklasser i øst, sør og vest, og grenser i nord mot Gåsviksundet som er den sørligste delen av innsjøen Digeren. Dette er et svakt påvirket myrkompleks (> 50 daa) i sørboreal sone, med to massiv eksentrisk høymyr. Naturtypene med høyest rødlistekategori på Gåsvikmyra er E2 Eksentrisk høymyr (EN) og E10.1 Rik åpen sørlig jordvannsmyr (EN). De to eksentriske høymyrene utgjør sentrale deler av myrkomplekset og består av en større og en noe mindre høymyr som begge har klart definerte myrstrukturer som lagg, høljer og tuestrenger. Gåsvikmyra vurderes til å ha nasjonal verdi på bakgrunn av at myrkomplekset utgjøres av 5 rødlistede og intakte naturtyper, to av naturtypene i høy kategori – sterkt truet (EN).

Verneplanens omfang

Gjennom dette dokumentet høres det i alt ca. 211,6 dekar.

Område	Kommune	Totalareal (daa)	Myr	Skog	Moh.
Gåsvikmyra	Eidskog	211,6	Ca. 148,6	Ca. 63	236

Oppstart av verneplanarbeidet

Våtmark er den naturtypen som forsvinner hurtigst i verden. Globalt har 64 prosent av verdens våtmarker forsvunnet siden 1900, og det er få tegn på at denne negative utviklingen har bremsset opp. Arealbruksendringer er den største trusselen mot det biologiske mangfoldet.

Formell oppstart av verneplanarbeidet med kunngjøring av oppstartmelding ble gjort den 26. februar 2025.

Det var i alt 5 ulike parter som hadde innspill til oppstartmeldingene. De viktigste momentene i disse uttalelsene er gjengitt nedenfor:

NVE

NVE har sett gjennom meldingen for det foreslåtte verneområdet med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

Verneområdet krysses av en 22 kV nettløpe eid av Elvia AS. NVE ber derfor statsforvalter om å inkludere standardbestemmelser for energi- og nettanlegg i verneforskriften. Vi ber Elvia AS om å uttale seg om deres behov.

Statsforvalterens kommentarer:

Elvia har uttalt seg nedenfor.

Språkrådet

Vi har ingen merknader til navneforslaget *Gåsvikmyra naturreservat*. Navnet passer på det foreslåtte verneområdet, og *Gåsvikmyra* er eneste godkjente skrivemåte for navnet på myra i Sentralt stedsnavnregister (SSR).

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren takker Språkrådet for å verifisere navnet Gåsvikmyra og ber Kartverket om å opprette stedsnavnet Gåsvikmyra naturreservat i Sentralt stedsnavnsregister (SSR).

Statens vegvesen

Området det gjelder i Eidskog og verneforslaget, berører ikke Statens vegvesen sine ansvarsområder og vi har derfor ingen merknader til arbeidet med opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat.

Landbruksdirektoratet

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene. Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrær.

Statsforvalterens kommentarer:

Utvidelsen innbefatter ikke traktorveier eller støl-/seterområder. Landbruksmessig utnyttelse ut over skånsom beite vil ikke være tillatt etter et vern. Beitedyr benytter på vernetidspunktet

ikke Gåsvikmyra. Fôring av beitedyr, saltsteiner og slikt skal ikke forekomme innenfor foreslåtte verneområde, dette skyldes at Statsforvalteren erfaringsvis vet at dette samler eventuelle beitedyr i større grupper og at de oppholder seg på arealet i lengere tid. I tillegg medfører fôring av dyra til eutrofiering som vil være en trussel mot de sårbare planteartene både på land og i vann. Det er fullt mulig å fôre samt sette ut saltsteiner utenfor forslåtte utvidelse.

Forsvarsbygg

Vurdering: Vi ber om at det i forskrift til de enkelte verneplaner inntas nødvendige unntaksbestemmelser som ivaretar hensynet til militær operativ virksomhet. Vi ber også om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy medtas i forskrift.

Konklusjon: Vi ser foreløpig ingen konflikter med de foreslåtte områdene, og har ingen ytterligere innspill til verneforslaget.

Statsforvalterens kommentarer:

Innspillet deres er ivaretatt etter malen til verneforskrifter i Norge, se § 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene i utkast til verneforskrift nedenfor.

Elvia AS

Nettselskapet har en høyspennings luftledning innenfor verneområdet. Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av det eksisterende anlegget.

I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen.

Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Statsforvalterens kommentarer:

I tråd med malen for verneforskrifter i Norge har vi tatt inn standardbestemmelsene for drift, vedlikehold og oppgradering av kraftlinjer i og inntil verneområder jf. § 4, § 6 og § 7 vedlagte forskriftsutkast nedenfor.

Saksbehandling

Foreliggende forslag til opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat er utarbeidet på bakgrunn av drøftelser med grunneier og skogeierorganisasjon (mer om dette ovenfor),

dialog og e-post fra Eidskog kommune av 12.02.25 (mer om dette overfor) samt mottatte innspill fra blant annet oppstartmeldingen.

Forslaget til verneforskrift for Gåsvikmyra naturreservat følger gjeldende mal for verneforskrifter i Norge (se nedenfor). Verneforskriften med bestemmelser og presis avgrensing av områdene vil være gjenstand for drøftinger med grunneierne og andre rettighetshavere under høring. I naturreservater vil hele økosystemet bli fredet, det vil si alle planter og dyr og de økologiske prosessene i området. Alle inngrep i området vil i utgangspunktet være forbudt inkludert motorferdsel. Verneforskriftene kan eventuelt tilpasses ytterligere etter høring. Det er derfor viktig at høringsinstansene ser på verneforskriften.

Statsforvalteren i Innlandet har ansvaret for denne felles lokale og sentrale høringa. Denne høringsprosessen vil gi alle aktuelle parter mulighet til å komme med sine synspunkter på det foreliggende utkastet til verneplanen. Alle uttalelser vil bli lagt ved saken helt til sluttbehandlingen i Regjeringen.

I etterkant av høringen kan Statsforvalteren gjøre eventuelle justeringer av verneforslagene på bakgrunn av høring. Deretter sender Statsforvalteren verneplanen med sin tilråding til Miljødirektoratet som så gir sin tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD). KLD gjennomgår direktoratets anbefaling og legger endelig forslag til verneplan fram for Regjeringen. Vernevedtak fattes som kongelig resolusjon i statsråd.

Høring

Verneforslaget om opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat sendes med dette på høring. Alle som måtte ønske det, kan komme med innspill og merknader til forslaget. Statsforvalteren ber spesielt om synspunkter på følgende:

- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i verneforskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Synspunkter på verneforskriften med vernekart og eventuelle merknader til spesielle forhold i det enkelte område. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Innspill til forvaltningen av området.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Frist for å avgi uttalelse settes til **1. desember 2025**. Dere finner alle høringsdokumenter på vår hjemmeside www.statsforvalteren.no/Innlandet i tillegg til at alle avgrensinger er tilgjengelige i databasen Naturbase: www.kart.naturbase.no.

Eventuelle uttalelser sendes:

Statsforvalteren i Innlandet,

Postboks 987,

2604 Lillehammer

eller på e-post til: sfinpost@statsforvalteren.no.

Gåsvikmyra - Områdebeskrivelse med forslag til verneforskrift og kart

Opprettelse Gåsvikmyra naturreservat

Kommune: Eidskog

Areal: 211,6 daa.

Berørte eiendommer: 37/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Gåsvikmyra ligger i Eidskog kommune og grenser i nord til Kongsvinger kommune. Myra grenser i nord mot Gåsviksundet som er den sørligste delen av innsjøen Digeren. Området befinner seg vegetasjonsmessig i sørboreal sone og svakt kontinental seksjon (OC).

Gåsvikmyra er et ombrominerotroft myrkompleks bestående av ulike utforminger av myr og myrskog. Myrkomplekset er omkranset av skog i varierende aldersklasser i øst, sør og vest.

Gåsvikmyra myrkompleks består av 4 ulike utforminger av myr som er rødlistet. Eksentrisk høymyr og sørlig jordvannsmyr er kategorisert som sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2024). I tillegg er sørlig nedbørsmyr og øyblendingsmyr nær truet (NT), samt at den gamle fattige myrskogen på og rundt Gåsvikmyra er i samme kategori.

Ingen av utformingene av myr utmerker seg artsmessig sett, de inneholder stort sett forventede og lite sjeldne arter av karplanter, moser og lav knyttet til disse naturtypene. De ombrotrofe partiene har arter som torvmyrull, hvitmyrak, røsslyng, rundsoldogg og molte. De minerotrofe delene av myra har relativt lavt kalkinnhold for jordvannsmyr. I disse partiene finnes arter som sveltull, slåttestarr, flaskestarr, gråstarr, stormyrull/duskmyrkull og innslag av bukkeblad i tillegg til artene som finnes i de ombrotrofe delene av myra.

Fastmarksskogsmarken som er kartlagt rundt Gåsvikmyra består av blåbær- og bærlyngskog i veksling. Det finnes partier med eldre furuskog ifølge Skogportalen på Kilden (NIBIO 2024), men det er ingen rødlistekategorier eller andre utvalgsriterier som er oppfylt, som eksempelvis skog med gamle trær, liggende eller stående dødved, og den er derfor kun kartlagt etter den heldekkende basisinstruksen.

Det er ikke tidligere registrert noen rødlistede arter av karplanter, moser, lav eller sopp på Gåsvikmyra, og det ble ikke funnet noen under kartleggingen i 2024. Det er heller ikke registrert noen fremmede arter på myra tidligere, og det ble ikke funnet fremmede arter i 2024.

Selve artsmangfoldet på og rundt myrkomplekset er relativt ordinært, men partier i myrskogen og fastmarksskogen kan på sikt få kvaliteter knyttet til eldre

skog/naturskogsnaer skog, med potensial for blant annet etablering av lavarter og sopp knyttet til gammel skog.

Konklusjonen etter kartlegging i 2024 blir at Gåsvikmyra vurderes til å ha nasjonal verdi på bakgrunn av at myrkomplekset utgjøres av 5 rødlistede og intakte naturtyper, to av naturtypene i høy kategori – sterkt truet (EN). Eksentriske høymyrer er i særdeleshet truet, og det er få slike intakte myrer med god utforming i lavlandet.

Tabell 1. Oversikt over kartlagte naturtyper på Gåsvikmyra i 2024 etter Miljødirektoratets instruks.

Områdenavn NiN Id	Naturtype	Rødlistekategori/ annet utvalgs-kriterium	Tilstand	Naturmangfold	Kvalitet	Areal m ²
NINFP2410160787	Rik åpen sørlig jordvannsmyr	EN – sterkt truet	God	Stort	Svært høy	40 188
NINFP2410160790	Gammel fattig sumpskog	Naturtype med sentral økosystem-funksjon	God	Stort	Svært høy	67 738
NINFP2410160789	Øyblandingsmyr	NT – nær truet	God	Moderat	Høy	6481
NINFP2410160792	Eksentrisk høymyr	EN – sterkt truet	God	Moderat	Høy	26 104
NINFP2410160788	Eksentrisk høymyr	EN – sterkt truet	God	Moderat	Høy	6237
NINFP2410160791	Sørlig nedbørsmyr	NT – nær truet	God	Lite	Moderat	8986

Med bakgrunn i overstående så vil aktuelle myr bidra til en utfyllende funksjon særlig når det gjelder å bevare et nettverk av intakte høgmyrer på Østlandet. Høgmyrer har veldig store karbonlager og er en av de viktigste myrtypene med tanke på binding av karbon, vern av Gåsvikmyra vil med dette også bidra til å motvirke negative effekter av klimaendringer.

En opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne dette naturområdet mot ulike typer inngrep, gir verneområdet også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c. Vern av aktuelle område bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leve- og funksjonsområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Dette fører til at områdene med tilhørende arts mangfold er i bedre stand til å motstå endringer i klima gjennom at verneområdet blir større og dermed bidrar til at arter bedre kan forflytte seg i landskapet over tid.

Restaureringspotensiale

Opprettelse av Gåsvikmyra naturreservat har imidlertid ikke noe umiddelbart behov for restaurering siden myra er intakt.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare et viktig og intakt myrkompleks som representerer en mosaikk av sjeldne og truede myr-naturtyper omgitt av kantskog og sumpskog. Videre er formålet å verne et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er funksjonsområde for våtmarksfugl, skogsfugl, småfugl samt annet dyreliv.

Det er en målsetning å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Inngrep, fasiliteter og infrastruktur innenfor utvidelsen

Veier: Det finns ingen veier eller traktorspor innenfor foreslåtte vernegrense, men området grenser mot øst og sør til skogsbilvei. Foreslåtte vernegrense ligger 10 meter fra midten av veien. I utkast til verneforskrift nedenfor er det åpnet opp for *nødvending rydding av vegetasjon langs veikanten til tilgrensende skogsbilvei*. Med nødvendig rydding menes kontroll av vegetasjon som måtte utvikle seg til hinder for sikker trafikk/bruk av skogsbilveien for eksempel trær som henger over veien.

Energi- og nettanlegg: I den sørlige delen av Gåsvikmyra finns en høyspennings luftledning. Denne er ivaretatt i utkast til verneforskrift i tråd med malen for verneforskrifter (se nedenfor).

Planstatus

Området er avsatt som LNF-område i kommuneplanens arealdel.

Området ligger i aktsomhetsområde for flom.

Forslag til verneforskrift

Forskrift om vern av Gåsvikmyra naturreservat, Eidskog kommune, Innlandet fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et viktig og intakt myrkompleks som

- a. representerer en mosaikk av sjeldne og truede myr-naturtyper omgitt av kantskog og sumpskog.
- b. har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er funksjonsområde for våtmarksfugl, skogsfugl, småfugl samt annet dyreliv.

Det er en målsetning å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 37/1 Eidskog kommune

Naturreservatet dekker et totalareal på 211,6 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Eidskog kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt. Hunder skal holdes i bånd.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, fôring av dyr, utsetting av

saltsteiner, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer, camping, teltslagning, oppsetting av kamuflasjeinnretninger er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Bestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt på hjortevilt i samsvar med gjeldene lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. stangfiske
- e. beiting
- f. vedlikehold av eksisterende stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- g. nødvendighet rydding av vegetasjon langs veikanten til tilgrensende skogsbilvei
- h. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet
- i. oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetversnitt, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. landing og start med Forsvarets luftfartøy
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget

- c. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsom mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- d. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- d. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren i Innlandet er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Kart – foreslåtte vernegrense for Gåsvikmyra naturreservat

